

Saajad: Pärnu volikogu liikmed

Saatja: Päraküla selts MTÜ

Austatud volikogu liikmed

30.04.2025

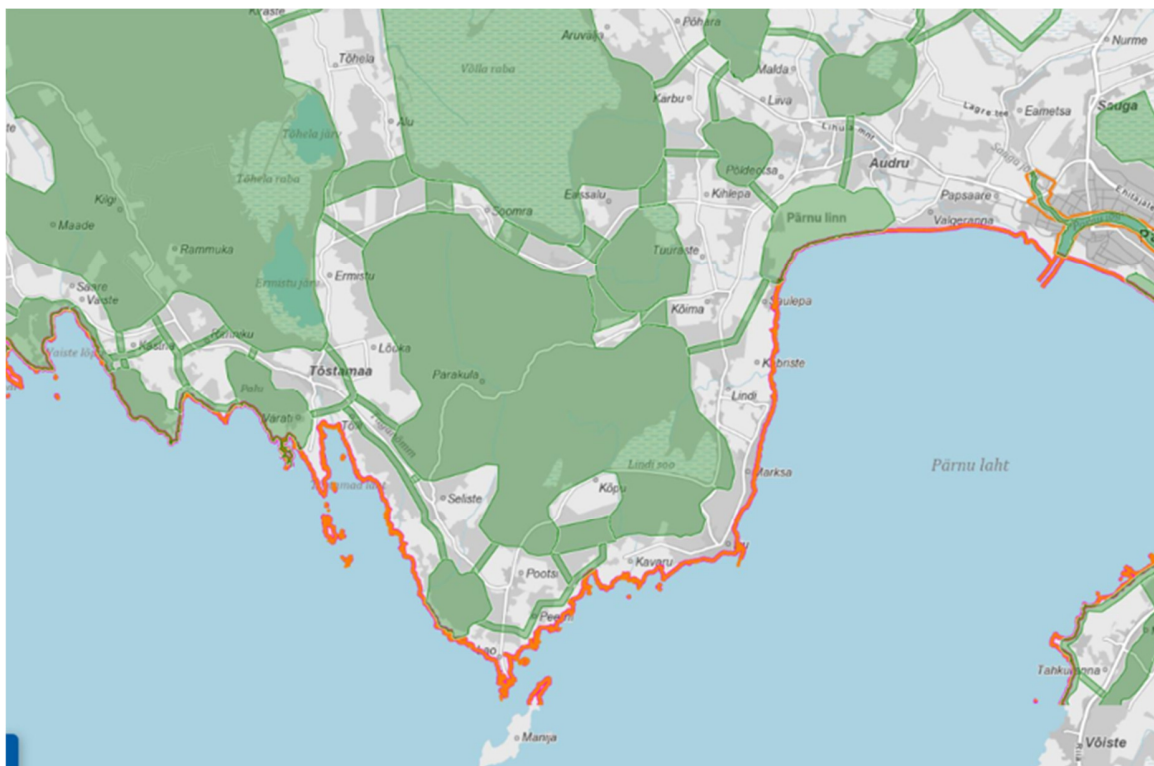
Planeerimisseaduse § 37 lõike 1 alusel soovis Kaitseministeerium arvamust kaitsetööstuspargi (edaspidi KTP) riigi eriplaneeringu (edaspidi lühendina REP) asukoha eelvaliku otsuse eelnõu (edaspidi eelnõu) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande (edaspidi KSH aruanne) osas.

PlanS § 271 lõige 1 annab õiguse loobuda detailse lahenduse koostamisest, kui puuduvad välistavad tegurid riigi eriplaneeringuga kavandatava ehitise edasiseks kavandamiseks projekteerimistingimustega ning asukoha eelvaliku otsuses on toodud projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused.

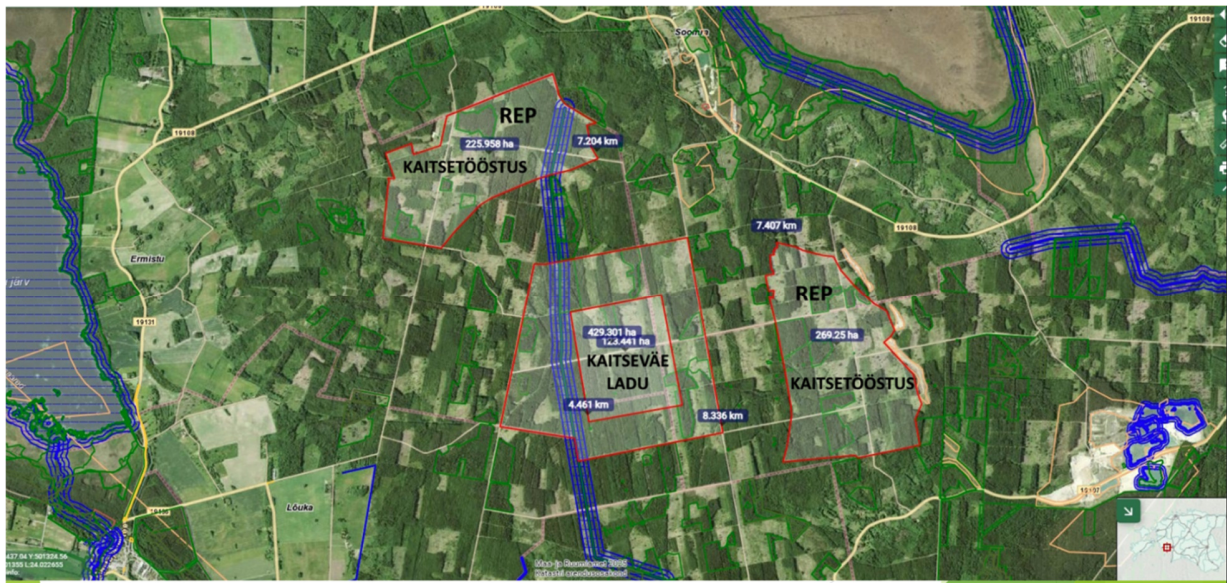
Juhime tähelepanu järgmistele asjaoludele.

Rohevõrgustiku tuumalale on alatatud riiklik eriplaneering kaitsetööstuse ja laskemoonalao (Kaitseväge varustusladu) rajamiseks.

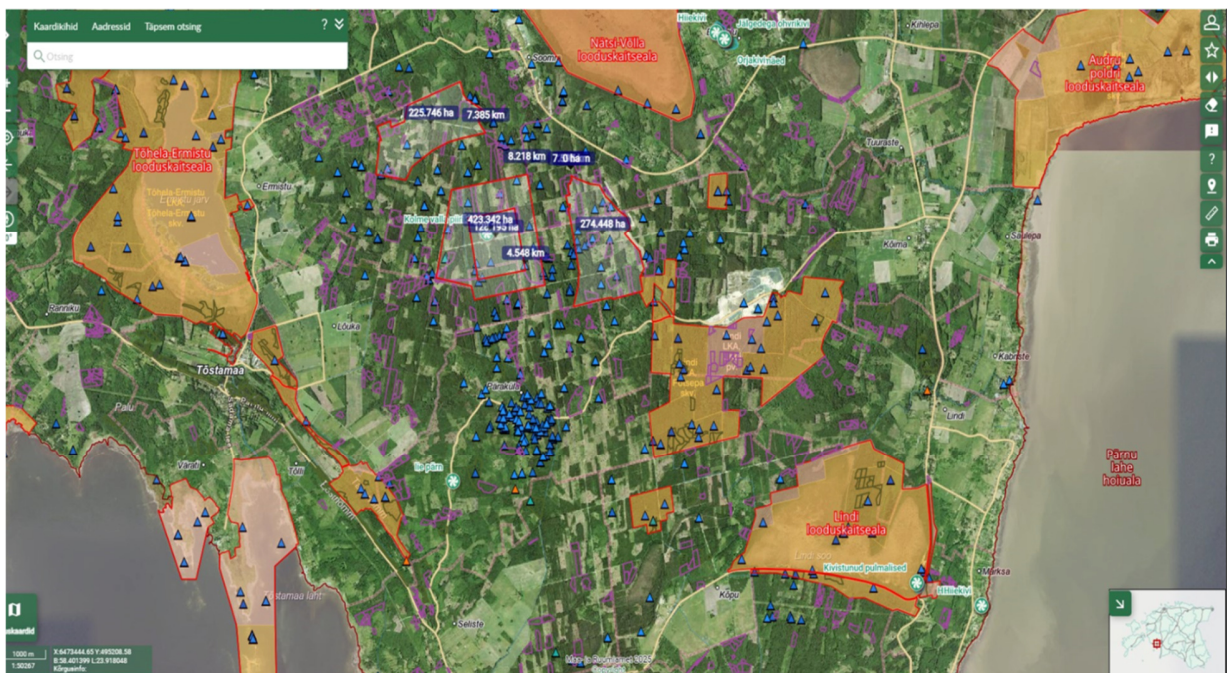
Rohevõrgustik on eri tüüpi ökosüsteemide ja maastike säilimist tagav ning **asustuse ja majandustegevuse mõjusid tasakaalustav** looduslikest ja poollooduslikest kooslustest koosnev süsteem, mis koosneb tugialadest ja neid ühendavatest rohekoridoridest (planeerimisseadus, PlanS § 6 p 17).

Pildil on näidatud rohevõrgustiku tuumalad ja rohekoridorid, mille säilimine tagab liigirikkuse, kompenseerib inimtegevusest juba kahjustatud piirkondade keskkonnahäiringut, leevendab kliimamuutusi, tagab inimestele puhta õhu, põhjavee jne.

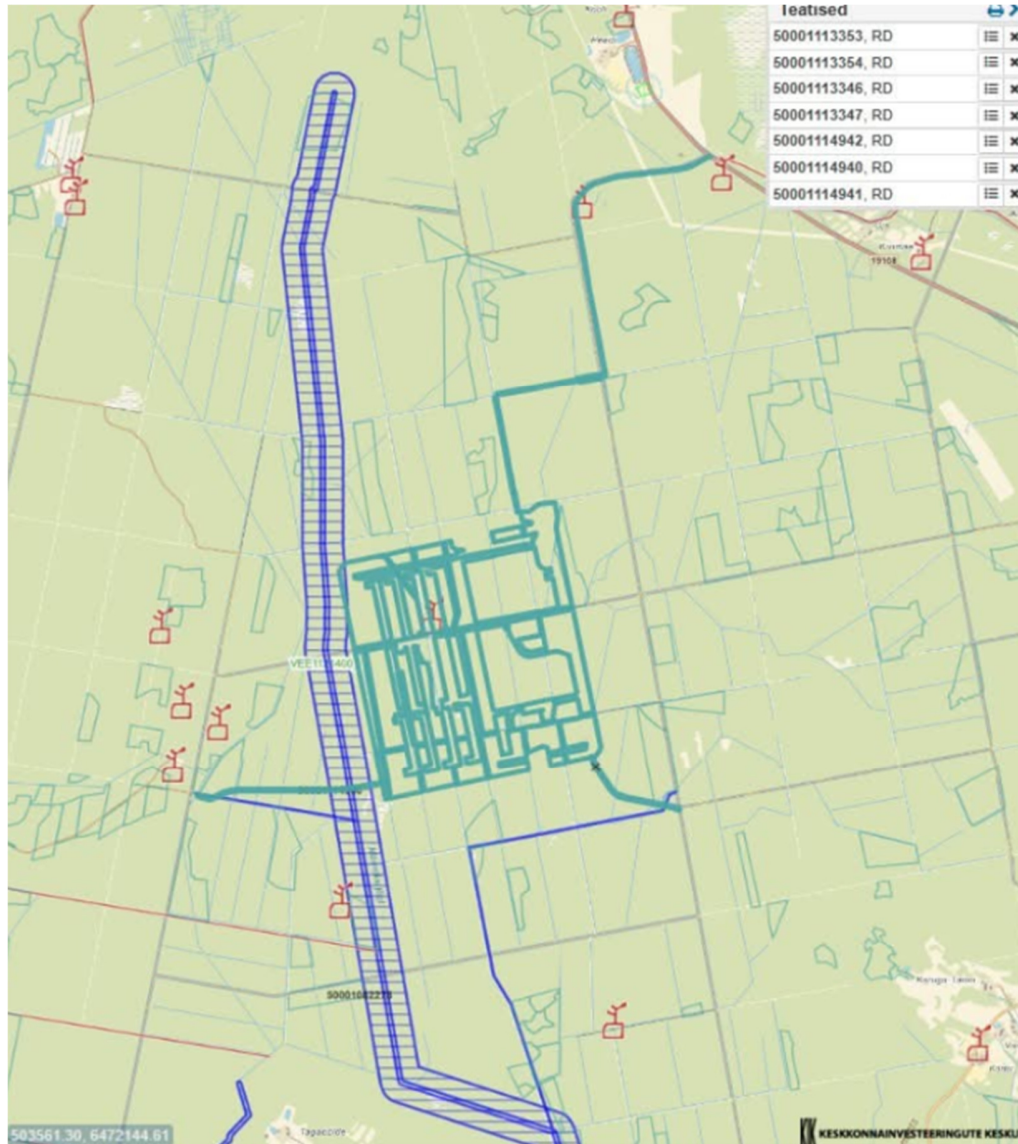

See kaart kujutab planeeringute paiknemist kaitse all oleva jõe suhtes. Männiku jõe valgala suurus on üle 25 km². Männiku jõgi suubub Pärnu lahe hoiualasse (Natura 2000 alasse).

See kaart kujutab kaitsetööstuse planeeringualasid Pärnu 1 ja Pärnu 2, mille keskel asub kavandatav laskemoonalao planeering. Sinised kolmnurgad pildil tähistavad II ja III kategooria kaitsealuseid liike. Oranžid alad on Natura 2000.

Riikliku planeeringu realiseerumisel teostatakse metsa raadamine, ökosüsteem kahjustub ulatuslikult, piirkond suletakse suures osas elanikele, kes peavad lisaks taluma müra ja õhusaastet, suurde ohtu satuvad piirkonna veekogud ja põhjavesi.

See kaart kujutab lao täpsemat paiknemist koos juurde ehitatavate teedega. TTJA on ehitusload ja Keskkonnaamet raadmisteatised väljastanud. Mõjusid ei hinnatud.

Arvestades seda, et KTP-s plaanitakse avapõletamise teel lageda taeva all põletada RDX ja TNT lõhkeaine jääke või lõhkeainega saastunud materjale hinnanguliselt 50 tonni aastas (2 korda nädalas 500 kg korraga), siis lisaks õhusaastele on väga suur pinnavee ja põhjavee saastumise oht. Piirkonnas on taludel salvkaevud ja inimesed saavad oma puhta joogivee just pinnaveest.

Siin on video Ameerika avapõletamise teemal: <https://youtu.be/cYZkvmEjvul?si=-kh2XNelrWP9B8e1>

KSH aruandes tuuakse välja, et *saasteainete maksimaalsed kontsentratsioonid esinevad ainult ca 50–60 m raadiuses põletuskohast*. Saasteained (nt SO_2 , NO_2 , CO, PM10, PM2.5) ei ületa lubatud õhukvaliteedi piirväärtuseid tööstuspargi sees ega sellest väljaspool. Seega olulist õhusaastet ega keskkonnahäiringut ei teki ka maksimumkoguste korral. See väide ei ole teaduslikult usaldusväärne – rahvusvaheline praktika näitab, et sarnastel juhtudel on saaste levinud kümnete kilomeetrite kaugusele. Kergemad osakesed võivad õhu kaudu kanduda kuni mitmekümne km kaugusele. Lähimad elanikud (kuni 5–10 km) on otseselt negatiivselt mõjutatud, eriti krooniliste hingamisteede ja südamehaiguste ning vähiriski suurenemise aspektist. Kõige haavatavamad on lapsed, eakad ja eelnevate terviseprobleemidega inimesed.

Lisaks avapõletamisele tekivad ka keemiatööstuse heitmed: lämmastikuühendid (nt NO_x), atsetoon, tahked osakesed (PM).

Lõhkeainetehases tekkiva reovee koostisosad:

- Biokeemiline hapnikutarve (BHT)
- Keemiline hapnikutarve(KHT)
- Orgaaniline süsinik (TOC)
- Hõljuvained
- Üldlämmastik ja anorgaaniline lämmastik
- Üldfosfor
- AOX (halogeene sisaldavad orgaanilised ühendid)
- Raskmetallid: kroom (Cr), vask (Cu), nikkel (Ni), tsink (Zn)

Kokkuvõtteks ei ole KSH aruandes hinnatud keemiliste ühendite ja saasteainete kogumõju, mis tuleneb avapõletamisest, keemiatööstuslikust tegevusest ning lõhkamiste käigus vabanevatest ainetest.

Väljavõtted KSH aruandest:

1. Loomastiku uuring tõi välja, et Pärnu 1 ja Pärnu 2 alad on hinnatud rohevõrgu sidususe ja liikide elupaikade seisukohast pigem **vähe sobivaks**.

2. Linnustiku uuring järgi on Pärnu 1 ja 2 **ainsad eelvalikualad, mis pakuvad linnustikule looduslikke elupaiku** ning on inimtegevusest vähem mõjutatud (v.a intensiivse metsamajandamise mõju metsaelupaikadele). Oluliselt vähem on KTP rajamiseks eelistatud Pärnu 1 ning kõige väiksema eelistuse saavad Pärnu 2. Pärnu 1 alal on lisaks III kat liikidele ka **II kat kategooria laanerähni** elupaik ca 7 ha, mis kaoks.

3. Loomastiku uuringu kohaselt on Pärnu 1 ja Pärnu 2 alad pigem **vähesobivad**.

4. Taimestiku uuringu tulemusel kujunes välja järgmine eelvalikualade paremusjärjestus:

- Aidu ja Kiviõli eelvalikuala;
- Piirsalu eelvalikuala;
- Pärnu 1 ja Pärnu 2 eelvalikuala.

5. Rohevõrgustiku uuringu järgi tuleks soovitatavalt kaitsetööstuspargi rohevõrgustiku tugialale **rajamisest loobuda**.

6. Protsessiriskide koondhinnangu osas on kõige vähem küsitavusi Aidu alal ja kõige enam Pärnu 1, Pärnu 2 ja Piirsalu aladel.

7. Mõju põhja- ja pinnaveele tulemuste põhjal oleks Pärnu 1 heitvee ärajuhtimise ning maaparandussüsteemidega kattuvuse seisukohast **vähem eelistatud ala**.

8. Süsinikuheite kriteerium tõi välja, et Pärnu 1 ala on metsatüüpidest ja vanusest tingituna kõige kõrgema CO₂ sidumise potentsiaaliga ala.

Link aruannetele: <https://kaitseministeerium.ee/et/planeeringud/kaitsetoostuspark>

Enamik kriteeriumitest ütlevad, et Pärnu 1 ala pigem ei sobi. Lisame, et Pärnu 1 ja 2 paiknevad samal rohevõrgustiku tuumalal – kui Pärnu 2 välistati mõju kompenseerimatuse tõttu, siis ei saa Pärnu 1 olla sobivaim.

On teada, et mitmed arendajad toetavad planeeringut, kuna näevad selles võimalust isiklikuks kasuks – ent see kasu on lühiajaline, kestes vaid mõne aasta. Samal ajal jääb tähelepanuta, et looduskeskkond võib selle tulemusel jäädavalt kahjustuda aastakümneteks. Kas ajutine majanduslik kasu suudab õigustada pöördumatut keskkonnakahju?

Lubatud 200–300 töökohta on samuti küsitava väärtusega, sest Eestis napib vastava väljaõppega spetsialiste ning tervist ohustavates tingimustes töötamine ei ole paljudele vastuvõetav. Tõenäoline on, et tööjõudu hakatakse sisse tooma väljastpoolt. Raha eest ei saa tervist tagasi – saab vaid leevendust tagajärgedele.

Turvalisuse aspektist tuleb arvestada, et tänapäeva sõjatehnoloogia – sealhulgas droonid – suudavad tabada sihtmärke sadade kilomeetrite kauguselt. Merelt on ligipääs veelgi lihtsam. Kavandatav tööstus ja ladu oleksid selgelt nähtav ja arvestatav sihtmärk. Näiteks Potsepa karjäär paistab selgelt välja – justkui maamärk, mis juhatab võimaliku rünnaku suuna kergesti kätte.

1. Sirp ütles, et laskemoona hakatakse vedama Rail Balticuga. See hakkaks toimuma Pärnu kaudu, sest oleks kõige lähim, kui raudtee kunagi valmib.

Peamine põhjendus selle asukoha valikuks on, et kogu Baltikumis on sobiva suurusega maa-ala raske leida ning Eestis pakutud piirkond on piisavalt suur ja võimaldab tulevikus laienemist. Ometi jäetakse tähelepanuta üks oluline asjaolu – see ei ole planeeringuga määratud TÖÖSTUSALA!

Meie ettepanekud eelnõu täiendamiseks:

1. Võtta aega otsuse tegemiseks, arvestades selle pikaajalist mõju keskkonnale ja inimestele.
2. Algatada detailse lahenduse koostamine.
3. Algatada Natura 2000 täiemahuline hindamine.
4. Kaasata sõltumatuid müra-, õhusaaste-, kemikaalide-, looduskaitse-, veesaaste-, Natura-, rohevõrgustiku jne eksperte.
5. Ukraina sõda on näidanud, et maapealsed sõjalised objektid on väga haavatavad - kaaluda lahendusi maa alla ehitamiseks.
6. Mitte lubada avapõletamist - on olemas teisi keskkonnale vähem kahjulikke lahendusi.

Lisaks:

Me ei ole kaitsetööstuse ja lao rajamise vastu ja mõistame, kui seda on vaja. Selle rajamiseks ei tohiks ohtu seada inimeste turvalisust, puhast joogivett, looduslikku keskkonda jne - need kõik samuti kaitsevad inimest. Eestis on piisavalt rikutud alasid ja vanu sõjaväe alasid, kuhu saaks antud tööstusi, ladusid rajada - rikutud ala saaks kasutust ning vana mahajäetud ala saaks korda!

Tööstuse rajamine looduskaitseliselt ja ökoloogiliselt olulisele rohevõrgustiku tuumalale ei ole mitte ainult loodusväärtuste eiramine, vaid ka oht elurikkusele, rahu ja keskkonna tasakaalule. See on ala, mis peaks jääma puutumata – looduslikuks puhveralaks meie kõigi jaoks! Kõrgenenud õhusaaste, müra, vibratsioon ja pinnase reostus võivad hävitada ökosüsteemi, mille taastumine võtab aastakümneid või on pöördumatu.

Soovime tarku ja läbimõeldud otsuseid, mis arvestavad looduse, kogukonna ja tulevaste põlvede huve.

Päraküla selts MTÜ